

SUOMEN GERIATRIT RY:N KANNANOTTO MUISTISAIRAUKSIEN HYVÄN HOIDON PUOLESTA

Muistisairaudet ovat yksi aikamme merkittävimmistä kansanterveydellisistä, inhimillisistä ja taloudellisista haasteista. Muistisairaat ihmiset muodostavat ikäihmisten palveluiden suurimman ja vaativimman asiakasryhmän. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen RAI-tietokannan mukaan noin **75 % kotihoidon asiakkaista ja jopa 96 % ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaista** kärsii muistitoimintojen häiriöstä. Muistisairaudet vaikuttavat syvästi sairastuneen toimintakykyyn ja elämänlaatuun sekä muodostavat palvelujärjestelmälle merkittävän ja pitkäaikaisen haasteen, joka edellyttää hyvin yhteensovitettuja, ennakoivia ja vaikuttavia palveluratkaisuja sekä moniammatillista osaamista.

Tutkimusnäyttö osoittaa, että raskaiden ja kalliiden palveluiden käyttöä voidaan vähentää **toimivilla peruspalveluilla, varhaisella diagnostiikalla ja hoidon hyvällä koordinoinnilla**. Kallein muistipotilas on diagnosoimaton muistipotilas. Kun muistisairaus tunnistetaan ajoissa, voidaan hoitoa, tukea ja palveluita kohdentaa oikein ja hillitä sekä inhimillistä kärsimystä että kustannusten kasvua. Kaikissa kotimaisissa ja kansainvälisissä muistisairauksien hoitosuosituksissa suositellaan, että muistisairaalle nimetään hoitoa koordinoiva yhteyshenkilö, kuten muistikoordinaattori. Kotona asumista tulee tukea vahvasti, mutta samalla on varmistettava, että hoiva ja hoito ovat riittäviä ja oikea-aikaisia.

Suomen väestö vanhenee nopeasti ja muistisairaiden määrä kasvaa lähivuosikymmeninä merkittävästi. Samanaikaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkoa uudistetaan poikkeuksellisen nopeassa tahdissa. Hyvinvointialueet toimivat tiukentuvien taloudellisten reunaehtojen alla, ja tulevaisuudessa sosiaali- ja terveydenhuoltoa uhkaa myös vakava osaajapula. **Näissä muutoksissa on olemassa todellinen riski, että kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat jäävät ilman tarvitsemaansa tukea.** Muistisairailla ihmisillä on rajallinen kyky oppia uusia toimintamalleja, löytää muuttuvia palveluja ja asioida digitaalisissa järjestelmissä. Juuri siksi muistisairaiden hyvät peruspalvelut ja hoidon selkeä koordinointi ovat nyt tärkeämpiä kuin koskaan.

Hyvinvointialueilla on viime vuosina tehty mittavia talouden sopeutustoimia. Palvelujärjestelmää on painotettu entistä vahvemmin kotiin annettaviin palveluihin, samalla kun ympärivuorokautisen hoidon peittävyys on laskenut. Uusia palvelumuotoja ja teknologiaa on kehitteillä. **Muutos on tulevaisuuden kannalta välttämätön, mutta sen toteutus on ollut liian nopeaa, eikä sen vaikutuksia muistisairaiden asiakkaiden hyvinvointiin, turvallisuuteen ja koko palvelujärjestelmän toimivuuteen ole seurattu riittävästi.** Jos muistisairaat ihmiset siirtyvät hoivan piiristä asumaan päiväystyksiin tai sairaaloihin tai käyttävät epätarkoituksenmukaisia palveluita saamatta todellista apua, ei kyse ole säästöstä vaan järjestelmän epäonnistumisesta – inhimillisesti ja taloudellisesti.

Nyt on aika pysähtyä ja tehdä sopeutuksien rinnalla **näyttöön perustuvia, strategisia panostuksia muistisairaiden hoitoon**. Hyvä ja oikea-aikainen hoito on myös edullisin tapa turvata muistisairaille välttämättömät palvelut ja samalla koko palvelujärjestelmän kestävyys. Lyhytnäköiset päätökset, kuten muistikoordinaattoritoiminnan lakkauttaminen, heikentävät hoidon jatkuvuutta, aiheuttavat häiriökysyntää ja johtavat väistämättä moninkertaisiin kustannuksiin myöhemmin raskaampien palveluiden tarpeen kasvaessa. **Tämän päivän huono säästöpäätös on huomisen kuluerä.**

Suomen Geriatri ry vetoaa päättäjiä tekemään kestäviä ratkaisuja muistisairaiden palveluiden suhteen. On erityisen tärkeää seurata tiedolla johtamisen mittareilla muutosten todellisia vaikutuksia hyvinvointialueilla, sekä tehdä korjausliikkeitä, mikäli vaikutukset eivät ole toivottuja. Muistisairaiden ihmisten hoidon laatu on mittari sille, miten inhimillinen, kestävä ja vaikuttava sosiaali- ja terveydenhuoltomme on – nyt ja tulevaisuudessa.

Muistisairaiden hyvä hoidon puolesta

Oulussa 13.1.2026

Suomen Geriatri ry, hallitus

Lisätietoja antaa tarvittaessa:

Puheenjohtaja Jouko Laurila
jouko.laurila@oulu.fi, 0503438471

Elina Heikkinen
elina.heikkinen@pohde.fi, 0401841644